

nsertati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " 2 "
15 " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo
(administracija) in ekspedicija na
svojem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo v Hilkerjevi ulici
št. 6.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Sloga med Čehi.

„Pozno pridete, a da le pridete!“ moglo bi se vsiklikniti tistim českim možem, ki so bili napravili med narodom razdor, a so končno vendar prišli k spoznanju, da med seboj nesložni, nič ne morejo doseči. Na veselje vseh avstrijskih Slovanov dosegla se je med Staro in Mladočehi sledeča pogodba: „V zadevah českega državnega prava so vse česke stranke edine, in obsegajo eno samo narodno stranko, pri volitvah si ne bodo protikandidatov postavljale; v narodnem klubu se ima manjšina udati večini; v socijalnih, verskih in političnih vprašanjih je dana vsakemu svoboda.“

To je sloga v isti obliki, kakor se je bila osnovala pri nas Slovencih že davno poprej; na Českem se je razpor med starimi in mladimi začel, nekteri Slovenci so mislili, da ga morajo tudi k nam prenesti, pa kmalo so prišli vsi slovenski politiki k spoznanju, da je to pogubno za naš narod, in vrnili so se k slogi nazaj. Kakor smo mi poprej Čehi posnemali v zmoti, tako zdaj oni nas posnemajo v pravem spoznanju, in veseli nas, da smo mi v tej zadevi pravo pot pokazali. S tem se nam pa vendar ni treba posebno ponašati, ker je stvar sama na sebi jasna dovolj: najprej je treba, da smo gospodarji v lastni hiši, še le potem nam je dovoljeno, cepiti se v stranke.

To so zdaj sprevideli tudi Čehi. Da so Čehi na pravem potu, kažejo strastne in hudomušne izjave ustavovernih listov, kateri deloma česko slogo smešijo, deloma je ne verujejo, ali se delajo, kakor bi je ne verjeli. Skrejšovski bi zares ne mogel dualistom bolje usluge delati, kakor s tem, če bi res ne nehal združbe delati med zedinjenimi strankami; smatrali smo Skrejšovskega dosle za rodoljuba, če pa srečno dovršene edinosti ne bo spoštoval, tega ne

bomo več mogli, in česki narod sam mu bo hrbet obrnil.

Sloga česka je velike važnosti za vse avstrijske Slovane: česka opozicija bila je vedno tisti trdi oreh, katerega zobje vseh dualistov niso mogli zdrobiti. Skušali so tedaj Čehi vgnati s tem, da so neslogo med nje zasejali, s tem bi bili njih vrsto skoraj predrli in zmagovali pri volitvah; Rieger pa je odmaknil svoje verne v ogrado zgodovinskega prava in pasivne opozicije, z namenom, da hoče iz te trdnjave skočiti, kadar pride ugoden čas. Zdi se, da je zdaj tisti trenutek tukaj; česka opozicija se pripravlja na delo, če prav ni, da bi moralo biti delovanje v državnem zboru, — saj se lahko tudi na drug način, in morda še uspešneje dela!

Znamenja kažejo, da so v dvorskih, svetlemu cesarju najbližnjih krogih prišli do spoznanja, da je prihodnost Avstrije navezana na vsigdar zveste Slovane, odkar sta si Prusija in Piemont priborila nadvlast, prva v Nemčiji, druga v Italiji. Šteti so lepi dnevi dualistov v Pešti in na Dunaji, in kakor so nekdanji Rimci morali priznati radi ali neradi ravnopravnost vseh Italijanov, tako bodo tudi dualisti s kislim obrazom morali sprejeti Slovane za sebi enakopravne sodržavljane.

Tako zahtevanje je skoz in skoz pravično, in tudi ne bo prej miru, dokler se ne usliši. Čehi hočejo potrditev svojega kraljevskega prava, ob enem pa ponujajo Nemcem na Českem popolno ravnopravnost, ki se jim bo zagotovila po narodnostni postavi, kakor je bila zapopadana že v fundamentalnih člankih. Tista postava je bila pravična, pa Nemci so jo odbili, in upili, da bi z njo prišli pod česko hegemonijo; Slovencem na Goriškem pa se je tako dopala, da so zanjo prosili, pa je niso

dobili, ker to, kar je bilo za Nemce gotov pogin, bilo je za Slovence še preveč dobro in preveč pravično!

Pa zdaj jim vpitje ne bo nič več pomagalo, ker se je položaj ves spremenil in upajmo, da na korist Slovanom; morali se bodo zadovoljiti z ravnopravnostjo, katero jim Čehi blagodušao ponujajo, ki ne težijo po vsestranskem političnem in narodnem gospodarstvu, kakor Madjari na Ogerskem. Tisti „non possumus — ne moremo“, ki so ga Čehom do zdaj nasproti stavljali, ne velja več, časi za Giskre (recte Iskre) in Herbste so prešli, Slovan ni več tista „raja“, to je, čreda živine na paši, s katero bi se smelo početi, kar bi se komu zljubilo. Na severu bodo Čehi dosegli svoje pravo, na jugu pa se bodo ohrabрили Hrvati in tako bode zdrobljen dualistični obroč, in — federalizem je logična posledica prihodnjih notranjih prememb v Avstriji.

Bolgarija in izhodna Rumelija.

Na severu od Balkana vlada veselje, a na jugu žalost. Severni Bolgari so osvobodjeni, prvici po tolikih stoletnih mukah zopet svobodno dihaajo, hvala caru osvoboditelju.

Nemškutarski listi čenčajo po svoji stari navadi, da se Bolgarom pod Rusi še slabeje godi, nego prej; pa to sili mislečega človeka le k smehu; najboljši protidokaz je to, da južni Bolgari v Plovdivu in drugodi ne nehajo prositi cara in ruskih peveljnikov, naj jih nikar ne izročé nazaj pod turško oblast. Iz krajev, ki so po berlinskem miru pripadli Srbiji, se piše, da je narod tako vesel, da kar neprenehoma „kolo“ pleše. Tako si smemo tudi misliti, da je v severni Bolgariji veden praznik od samega veselja, da je dolga nedelja vstajenja po

Pozdrav

Njegovemu Veličanstvu, presvitlemu cesarju

Frančišku Josipu I.

k slavnemu rojstnemu godu
18. avgusta 1878.

Poždravljam navdušeno, svitli te Car,
V imenu Slovenije cele,
Čestitam ti k godu, preblagi vladar,
Slovesno, iz duše vesele!
Glej! On Vsemogočni trum bojnih Gospod,
Dal bisera dva ti za rojstni je god,
Slovanske nove pokrajine,
Kjer živel v preterdo je sužnost vkovan,
Stoletja nesrečen Slovanski kristjan,
Nezmerne prestal bolečine.

Ko sklenil rešiti se z lastno kervjo
Slovan je — preganjana raja —
Pošiljal družino je na tvojo zemljo,
Da reši jo krutega zmaja.
In ko se pričel je kervavi prizor,

Povzdignil zaupno on tvoj je prapor,
Za pomoč se k tebi oziral!
Če tudi rešenja še ni bil obrok,
Ti nisi odtegnil dobrotnih mu rok,
Nesrečne si hranil, podpiral.

Razdjal ko je sužnjim stoletne vezi
Na veke sloveč rod Slovanski,
Evropa preblago ti delo zroči,
Pravični vladar Avstrijski!
Do prave omike da kažeš jim pot,
Da mir podeliš temu kraju strahot,
Da ti si jim bramba in varstvo,
Da tamkaj, kjer tekla nedolžna je kri,
Se sreča poverne, in blagor rodi,
Dari naj ju tvoje vladarstvo. —

Čuj, tromba doni in zastava vibrá,
Že v Bosni je orel dvoglavi!
Slovansko serce pa radosti igra,
Se vrača mu čas starodavni. —

Brez vse skerbi prišel bode zopet orat,
Nikdar več Turčin mu ne stopi na vrat!
So varhi mu tvoji sinovi,
Slovanski sinovi, prestolu zvesti,
Ti vdani junaki do zadnje kervi,
Kot hrabri očetje njihovi. —

Razširi naj toraj se tvoja oblast
Nad zveste ti Jugoslovane;
Poterta je zdaj kervoločna pošast,
Ki je končevala kristjane.
Obhajaj, Car slavni, veselo god svoj,
In sprejmi pozdrav tud'od mene nočoj,
V imenu Slovenije cele,
Naj glasna Ti slava odmeva povsod,
„Dobrotnik Slovanov, pozdravljen mi bod'!“
Ti kličem iz duše vesele. —

R. Silvester.

dolgemu križevu tednu. V kratkem si bodo izvolili kneza. Ruski car bojda želi, da bi si izbrali princa Battenberga, ki je bil v vojski poleg velikega kneza Nikolaja, ter se tako bojeval za bolgarsko svobodo. Eui pa zaprtim in skrivno delajočim Bolgarom nič ne upajo, da bi vstregli želji cara, ter mislijo, da bodo Evropo iznenadili z izvolitvijo katerega svojih rojakov.*) Stvar ni malenkostna, ker vladarska hiša, ki si jo izberejo, vladala jih bo morda stoletja. Če je princ Battenberg v resnici slovansko misleče rodovine, cesar pa njegovo ime ne kaže, potem bi bilo vse prav; slabo pa bi bilo za Bolgare, če je njegovo srce tako nemško, kakor njegovo ime, ker bi potem nemška kolonija prišla v deželo, ki največjo srečo vidi le v ponemčevanju in ji ne gre v glavo, da bi tudi slovanska dežela zamogla napredovati — brez blažene nemščine.

Če imajo tedaj Bolgari kakega poštenega domačina, kateremu bi brez zavisti hoteli dati tako častno mesto, naj se brez premislica za njega odločijo, naj bo ruskemu caru po volji, ali ne; saj slovanski svet vé, kako je car, kolikor je sicer tudi poštenjak, preveč vdan nemškemu vplivu.

Volitev kneza v Trnovem bode tedaj za vse Slované važen čin. Dežela bo dobila svoj deželni zbor, svojo armado, vse se bo vredilo na krščanski podlagi bratoljubja, enakopravnosti, reda in mirnega dela; ustanovile se bodo šole, časniki in drugi literarni zavodi; svobodno se bo smel bližati naš trgovec in delavec, zagotovljen bratskega sprejema pri bratskem narodu. Potem bo prišel čas, da tudi mi Slovenci v ožjo duševno in mednarodno zvezo stopimo s tem slovanskim plemenom, saj dozda smo Bolgare komaj po imenu poznali. Marsikateri naših obrtnikov bo tam lahko svoje izdelke prodajal, tako mizarji, kovači, ključarji; mnogi naših poljedelcev in obrtniških pomagačev bo tam morda laglje delo dobil, in svoje ognjišče si ustanovil, nego v naši revni in primerno preobljudei domovini.

Soznaniti pa se hočemo tudi z duševnim življenjem bratskega naroda, z njegovo literaturo. Tako se je nam Slovanom oživil nov ud, namenjen, pomnožiti našo duševno in materialno moč.

Žalost in tuga pa vlada na jugu Balkana, v prekrasni rožni dolini Kazanliški, v vinskih goricah Slivenskih, v rodovitni planjavi Plovdivski. Evropska diplomacija tem krajem ni privoščila svobode, zakleti so vnovič, da morajo še dalje medleti in trepetati v senci turškega meča in roparstva, vklenjeni v turško provincijo čudnega imena „izhodne Rumelije“. Vendar ti imajo še tolažbo, da jih bo branila najhujšega nasilstva neka „evropska komisija“, katera pa nič posebnega ne obeta, če bodo v njej zvonec nosili Angleži in Nemci.

Veliko slabše se bo godilo še onim Bolgarom, ki ostanejo vsled berlinske protislovanske zarote popolnem v turški oblasti, to so Bolgari raztreseni okoli Odrina, v Albaniji in Macedoniji. Za te se položaj čisto nič ne spremeni, če ostane sploh pri berlinski nagodbi, in zanje je slovanska kri zastoj tekla! Vendar upajmo, da se tok zgodovine ne bo dal ustaviti, da se bo preko papirnatih pogodb delo osvobodjenja vendar do konca izvršilo. Že protestirajo izdani in prodani južni Bolgari odločno proti berlinski naredbi, zbirajo se oboroženi, prepričani, da bo njihova kri več

veljala, nego tinta diplomatov. Boriti se hočejo Bolgari, na boj zoper Turka se pripravljajo Grki, in v Bosni se je boj že pričel; koliko obstanka ima potem še berlinska pogodba?

Iz Bosne.

Nasprotniki zasedenja Bosne, ki so prej tolikanj kričali, so umolkneli in mnogi izmed njih zdaj kar naravnost zahtevajo, da naj Avstrija Bosne in Hercegovine ne zasede samo začasno, ampak naj ji obdrži kot osvojeni deželi za zmirom. Tudi Turčija, ki je prej delala velike zapreke, se je menda premislila ter je Mehmed Ali paša poslala kot svojega komisarija v Bosno, da ljudstvo pomiri in mu od daljnega brezvspešnega upora odsvetuje.

V Sarajevu, kjer rogovili Hadži Loja in prebivalstvo strahuje, je velik nered in mesto se že zaradi tega ne bode moglo dolgo braniti, če se bode sploh poskušalo vojni avstrijski v bran postaviti. Guverner Hafiz paša je z mnogimi veljaki prišel k višjemu poveljniku v Zenico ter ga je prosil, da naj se z vojno svojo na potu proti mestu Sarajevu ustavi. Pa general Filipovič je odgovoril, da bode po danem mu ukazu marširal proti Sarajevu, da naj pa guverner in tovariši njegovi ves svoj vpliv obrnejo na to, da se prebivalstvo ne bode več ustavljalo vojni avstrijski, kar je čisto brezvspešno in brezkoristno. Res vstajniki nimajo nič upanja, da bi kaj opravili, odkar so naši brez boja v roke dobili Vranduk, ter ste se 6. in 7. divizija zedinile pri Vitezu. Filipovič je z glavnim stanom 10. t. m. došel v Zenico, kjer so vojaki en dan počivali preden so se vzdignili proti Vitezu. Katoliški prebivalci so slovesno s cerkvenimi zastavami sprejeli višjega poveljnika, katerega je župnik pozdravil v daljšem govoru, ljudstvo pa mu je poljubovalo noge in roke.

Tudi 20. divizija se je obrnila iz Gračanice proti Doboju. 9. in 10. t. m. je imela hude boje pri Tuzli in se je naposled zaradi silnih težav glede preskrbljevanja živeža in drugih potrebnih reči, ker je skoraj vsa živina poginila in so morali vojaki peljati vozove, obrnila nazaj proti Gračanici, kjer je bila 13. t. m. zopet hudo napadena, pa je hrabro odbila napade sovražnikov. 14. t. m. se je obrnila od sovražnikov vedno nadlegovana proti Doboju, kjer je srečno došla in v varnost spravila vse ranjence kakor tudi vse vozove. 11. t. m. sta se avstrijskim vojakom pri Žepču vdala dva Turka, katerih eden je bil častnik generalnega štaba Halil Vebî Efendi, ki je bil prisiljen prevzeti višje poveljništvo vstajnikov pri Žepču. Po njegovem mnenju se utegnejo vstajniki z vojno avstrijsko še sprijeti pri Busovači, kjer Hadži Loja sam zapoveduje. Naša vojna hiti sedaj proti Sarajevu, kjer bode morda že obhajala 18. t. m. rojstni dan svetlega cesarja. Ker se je tudi Jovanovič iz Hercegovine vzdignil proti Sarajevu, bode osoda glavnega mesta te dni določena; ni pa še gotovo, da bi bilo s tem že konec boja, najbrže se bodo vstajniki še nekoliko časa potikali po gorovji. — Turke v Maglaju, ki so bili prelomili zvestoba ter zavratno napadli oddelek avstrijskih husarjev, kaznoval je višji poveljnik s tem, da so morali v 8 dneh plačati 50.000 gl. denarne globe. Posebna komisija preiskuje zločinstvo, vendar večina zasačenih in obdolženih ostane brez kazni in se s smrtjo kaznujejo le tisti, pri katerih je dokazano, da so katerega naših umorili.

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. avgusta.

Avstrijske dežele.

Cesar se v Solnogradu še enkrat snidejo z nemškim cesarjem Viljemom, ko se bode iz Toplice podal v Gastein. Tudi kralj saksonski se bode tega shoda vdeležil.

Tisza, ki je v svojem rojstnem kraju Debrecinu pri volitvah propal, bil je v treh volilnih okrajih izvoljen za poslanca, toda nikjer ne od madjarskih volilcev, ampak na Erdeljskem od Sikulcev, v Sčavnici od Nemcev in Slovakov, v Reki pa od Lahonov. Vlada bode imela v zboru veliko večino in zedinjena nasprotna stranka je propadla. Od 413 volitev znanih jih je 409. Liberalcev je med njimi 235, zedinjenih nasprotnikov 74, skrajnih levicarjev 68, narodnih 10, neodločnih 11 in ožjih volitev bode treba še 11.

Na Hrvaškem se vrše deželne volitve v smislu narodne stranke.

Iz slovenskega Štajarja poroča „Sl. Gospodar“ radostno novico, da se nemškutarski kandidat, znani Seidl v slov. bistriškem okraji zastoj trudi. V nedeljo je bil v Poličanah, kjer so mu pa tamošnji znanci rekli, da je vse zastoj. Slovenje-bistriški okraj je za Seidla zgubljen. Tudi mi z „Gosp.“ radostno zakličemo: Živili moške slov. bistriškega okraja in Bog daj, da bi bilo mnogo enakih tudi drugje! — V celjskem okraji je imel z Dominkušem kandidirati g. dr. Srnc, ki je moral pa z vojakom oditi v Bosno. Narodni volilci celjskega, konjiškega, laškega, vranskega in gornjegrajskega okraja so tedaj naprošeni, da bi si brž namesto njega izbrali drugega kandidata.

Vnanje države.

Nemški državni zbor se snide 9. septembra. Pruska vlada mu hoče predložiti socialistično postavo, po kateri naj bi se prepovedala vsa društva, družbe, in shodi s socialističnimi nameni, njihovo premoženje pograbilo in darovalo vbožnim blagajnicam. Večina državnega zbora bode to postavo brez dvombe zavrgla. — Glede obravnav med Bismarkom in papeževim nuncijem se naznanja, da Bismark sicer ne zahteva pripoznanja svojih cerkvenih postav od škofov, preden se vredé zadeve med cerkvijo in državo, da pa tudi od svojih načel čisto nič ne odstopi. Pravega in vsestranskega porazumljenje se tedaj ni še nadejati, ampak postave se bodo le milejši izvrševale kakor doslej. Masella se neki poda v Rim.

Grški minister Delijannis je došel v Rim ter je imel daljšo obravnavo z grofom Corti-em. Razmere med Grško in Turčijo so še vedno jako neugodne. Turčija Grecijo zadevajoče kongresove sklepe še vedno prezira, kar Grke tako draži, da hočejo le še do konca t. m. mirno čakati, potem pa ostreje stopiti na noge. Od Anglije ogoljufani se hočejo obrniti do Francoske in menda tudi do Italije, ki komaj pričakujete ugodne prilike, da bi tudi pridobile kaj turških dežel. Francija bode neki zasedla deželo Tunis v severni Afriki.

Iz Carigrada se poroča, da je dal general Tottleben vojni ruski povelje, odmakniti se od Carigrada. Prve bodo začele odhajati garde.

Na Srbskem so hoteli slovesno obhajati oklicano neodvisnost kneževine srbske, pa vlada je zaradi vstanka, ki se na jugozahodu od Vranje razširja, to slavnost odložila do meseca decembra.

Ruski denarni minister bode zopet

*) Avstrija in Rusija se neki potegujeta za princa Bibeska, sina nekdanjega gospodarja.

odpravil papirnati med vojsko izdani denar in hoče v ta namen osnovati posojilo v domačih deželah.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 12. avgusta, (Ruski rubeljnik, srbski agenti in hudobni Črnogorci, pa pridni, nedolžni Turki.) Dunajske liste čitati, mora konečno vsakemu poštenemu Slovencu presedati. Težko je presoditi, ali je več njihova predrznost v nesramnem psovanju ali ona v njih lažnjivem obrekovanju vsega, kar je slovansko. Koliko krika so pogнали po svetu, da je vse ustaje v Bosni edino le slovanska agitacija kriva! Zdaj so pravili o srbskih agentih, zdaj o ruskih rubeljnikih, zdaj o črnogorskem podpihovanju v Bosni in Hercegovini, le nedolžni Turki niso bili ničesa krivi.

Zdaj so vjeli naši vojaki že več sto sovražnikov, pa ne vedo o nobenem Srbu ali Črnogorcu povedati, da bi bil med njimi. Srbska in črnogorska vlada ste se obé odločno izjavile, da nimate z mohamedanskim ustanikom nič opraviti; stvar je sama na sebi že neverjetna, ker kristjan je vesel, da ga kdo Turka reši, naj bo že kdor hoče; naši vojaki sami pripovedujejo, kako so jim kristjani z veseljem naproti prišli; — pa vkljub vsemu temu nemškutarski listi le ne nehajo krivde zvrčati na Srbe, Ruse in Črnogorce, in ker dejanja le preglasno govoré zoper Turke, o Slovanih pa nimate nobenih dokazov, skušajo vsaj polovico krivde zvaliti na kristjanske Jugoslovane.

Ali res ni nobene kazni za tako lažnjivost, za to sistematično obrekovanje Slovanov, ki ga vganjajo ti listi zdaj že toliko let? Čas bi že bil, da bi prav dobro prijeli to hudobno so drgo, ki neprnehoma nemški narod, ki ima še dosti poštenih elementov v sebi, na Slovane ščuje, in tako razdraženost med narodi vedno bolj neti in podpihuje! Mogoče je, da so fanatični mohamedani marsikaterrega kristjana z orožjem v roci prisilili, da se jim je nerad pridružil; tako so veliko menj kazni vredni, kakor oni vjeti oboroženi turški vojaki, ki tudi pravijo, da so bili k uporju prisiljeni. Cele oborožene vojaške čete bi se pač lahko bile ubranile takega nasilstva, pa njih izgovor velja v očéh naših turkoljubov, za kristjanskega tlačana pa, če se kateri najde med njimi, ki se gotovo nasilstva ni mogel ubraniti, ne bodo pustili veljati nobenega izgovora, in tirjali bodo njegovo smrt. Quousque tandem!

Z dežele, meseca avgusta. « — w. Nova kritika k stari pesmi. I) —

Nedavno je prinesel Slovenec članek z napisom „stara pesem“, ki govori o sedanjem šolstvu. Glede na to, da se toliko in tako mnogovrstno govori in piše o tem predmetu, je naslov pač opravičen in nikakor ne sme in ne more ta „stara pesem“ utihniti, dokler „nova šola“ tako žalostne gode. Ako se nasprotniki vedno sučejo okoli tega predmeta ter to svoje dete zmir hvalisajo kot brhko in zdravo, dasi prav na srcu boleha morajo se tudi konservativni in narodni elementi bolj gibati in svoje oči odpirati, saj njim prav za prav šola pripada, pri njih se je rodila in se razcvetela — zgodovina priča —, liberalci so le njeni uzurpatorji, ki konservativcem niso nič drugega pustili, kakor možnjo. Ker vsakdo ve, da te možnje ne polnejo sami liberalci, ampak še veliko bolj priprosto ljudstvo in neodvisno meščanstvo, katero se sme zraven duhovščine k konservativnim elementom šteti, saj to se

tudi pokaže v javnem življenju post: ob volitvah. Tudi to je vsakteremu znano, da s polno možnjo se da marsikaj doseči.

Zato pač ne smejo nehati slovenski časopisi razkrivati ran novodobnega šolstva, ne smejo molčati, ko se kvar godi naši mladini in slovenski domovini. Saj drugih javnih glasil tako nimamo in javne stvari naj se tudi javno obravnavajo, da se nedostotki odpravijo in društvu človeškemu koristijo. —

Naše šolstvo slovensko gre nazaj, ne pa naprej, naj si ga še tako hvalisajo „nekoji pedagogi“, ki štrucu enako glavo v pesek mole. Mi gremo nazaj v narodnem, v нравnem, fizičnem in v vednostnem obziru. K vsem tem točkam v dokaz nekoliko aforističnih opazk, ki so se nam vrivale, ko smo po sklepu šolskega leta čitali razna poročila o slovenskih učiliščih ter jih slišali v prijateljskih družbah.

Kdo bi si upal trditi, da smo v narodnem obziru kaj napredovali? Ali se naša mladina odgojuje tako, da bi se v njej vzbujal domovinski čut in ponos? Saj še slovensko narisane zemljevid domače dežele ne sme viseti na steni pred šolarčki in je marsikteri učitelj grenke slišal, če ni odstranil karte z zidu, pozabivši na višje povelje. Marsikteri učenik vidi samega sebe v tem žaljenega, ko se mu mnogo brezkoristnega vsiljuje, kaj nedolžnega, in potrebnega pa prepoveduje. In od kod bo veselje dobil, ko se od zgoraj tako tišči, in ko poštenjak ni varen, da ga kdo ne bi ovadil in priporočil za črno knjigo! Ali je sedaj učitelstvu dovoljen svoboden glas v javnem življenju (post: pri občinskih, deželnih, državnih volitvah)? Spominjamo se, da so se količkaj značajni učitelji pri zadnjih volitvah sramovali svojih kolegov, pa kaj, ker drugače niso mogli!

In človek vedno v skrbeh zbog svojega kruha, ali se bo tak z veseljem žrtvoval za svoj poklic? Ali bo on mladino navduševal in jej v srce zasajal ljubezen do domovine in svojega naroda, če taka disharmonija vlada v njem? Kako bo on mladini razkladal (kolikor se ve je to mogoče) slavna dela slavnih prednamcev naše ožje in širje domovine, ko zbog svoje napačne odgoje sam več ve o Kirgizih, Mongolih, Avstralcih itd. kakor pa o domači državi?.. Mladina pa, ki se ne vzgojuje v narodnem duhu, ona gine duševno, iz nje se vzgaja sklavičen rod, ki potem renegatstvu roko podaja. Ptuje se uči čislati, sebe zaničuje.

Tolikokrat se je že poskušalo s ponemčevanjem — in zopet vse škili na to, ako tudi šolstvo pri tem pogine. Kaj nekatere omikovalce to briga! Slišali smo iz zanesljivih ust, da se že v prvih razredih ljudskih šol po mestih kmalo ne bo hotelo slovensko govoriti, da morajo ubogi otroci zabresti v tisto ostudno govorico, ki ni ne slovenska ne nemška, ampak bi se morala imenovati „ljubljska, novomeška, celjska itd. špraha.“ Kdo je kriv, ako se med slovensko govorico mešajo take besede, da se človek z dežele pridši čudi, kako priprosto kmečk deček in deklica (te še posebno) še to pozabi kar je dobrega s svojega rovtarskega doma prinesel! —

Z Vrhnike 12. avgusta. (Prošnja.) Z derhtečo roko ti, predragi „Slovenec“, naznanim grozno nesrečo, koja je naš Verhniški trg danes popoldan zopet zadela. Dve je ura odbila, kar se zasliši strašen klic: ogenj! Vse plane po koncu in glej! v sredi trga, kjer hiša na hiši čepi, se vzdiguje strašen ognjen steber v zrak, in ogenj sega tako hitro okoli, da v kratkem času stoji čez 40 poslopij v plemenu, in mnogo revežev ni moglo drugega, kot golo življenje oteti.

Zdaj bo kmali štiri leta, kar nam je grozen požar 36 hiš vpepelil, in zopet danes stojimo na razvalinah drugih tako obilnih poslopij, ktere je današnji dan ogenj v pepel spremenil. S solznimi očmi reveži, ktere je ta neizrekljiva nesreča zadela, tavajo po svojih pogoriščih in ne vedo se kam djati. Pomoč! pmoč! zdihujejo milo. In v resnici, potrebni so pomoči, zdatne pomoci.

Pri zadnjem požarju sem bil po tebi, predragi „Slovenec“, povzdignil glas do milosrčnih ljudi da bi našim pogorelcem na pomoč prišli, in moj glas ni ostal glas vpijočega v pušavi. Od vseh strani so mi, zlasti od prečastite duhovščine mili darovi za pogorce naše dobajali. Menim, da tudi moja današnja prošnja, sktero se obračam do dobrotljivih src, brez vspeha ostala ne bode, saj je zdaj sila še večí, nesreča še silnejši od one pred šterimi leti. Pomagajte toraj, kteri le morete, našim usmiljenja vrednim pogorelcem, plačilo Božje vam izostalo ne bode.

M. Šlibar, dekan.

Opomba vredništva: Mi smo pripravljene darove sprejemati, zabilježiti jih v listu, in nemudoma za blagi namen odpošiljati jih na Vrhniko.

Domače novice.

V Ljubljani 17. avgusta.

(Rojstni dan presvitega cesarja) se bode jutri 18. t. m. v stolnici obhajal s slovesno sv. mašo, ktero bodo imeli vel. knez in škof sami in ktere se bodo vdeležili razni vradi državni, deželni in mestni.

(Prošnja.) Prebivalci Kranjski! Kakor že mnogokrat, kedar je bilo treba, lajšati težave bojniov, krvavečih za domovino, tako povzdiguje tudi v sedanjem pomembnem trenutku podpisana družba svoj glas, trkajoča na blaga srca človekoljubov in proseča za one, kateri zastavljajo svoje zdravje in življenje. — Kakor prijatelji, branitelji in miritelji so šla naša vojna kardela v one dežele, katere so bile že mnogo let pozorišče grozovitih bojev, a ne sprejemljejo se kakor ljubi gostje, temuč s smrtnim orožjem v roki jim stopa sovražno nasproti slepa razburjena strast. Že krvave hudo ranjeni naši hrabri jujaški vojaki, kateri imajo še poleg tega boriti se z mnogimi ovirami in težavami. Rojaki! lajšajte jim trpljenje, preskrbite jim okrepila! Posebno se obračame do Vas, blage gospe, do vaših milih src. Oj, usmilite se vseh onih zapuščenih, kateri doma za soprogom in očetom, za sinom ali bratom v skrbi in žalosti trepečejo, in zdaj za svoje ljubljence zdihujejo k Bogu! Kar njim storite, povrnilo vam bode tisočkrat njih blagrovanje. Brzo zatorej na delo, blage gospé, položite z nova, kakor ste že tolikrat in radovoljne storile, tudi sedaj svoj dar na altar domovini! —

Vsled privoljenja slavnega c. k. deželnega predsedništva dne 11. t. m. št. 1514 se nabrani milodari, kakor šarpije (cufanje) obvezila, perilo, itd. itd. sprejemajo v družbinem magacinu, ki je v poslopji c. kr. deželne vlade (poizve se pri ondukajšnem vratarju). Obrnile se bode vse v blagi namen. — Tudi se bodo darovi, kateri bi se vsled objavljenega poziva „Avstrijskemu patrijotičnemu pomočnemu društvu na Dunaju“ namenili, radovoljno sprejemali in pa njemu pošiljali.

V Ljubljani 12. dne avgusta 1878.

Družba gospoj za pomoč ranjenim in bolnim vojakom.

(Iz seje deželnega odbora 10. avgusta.)
Deželni odbor je pritrdil predlogu, da se dve-razredna ljudska šola v Velikih Laščah razširi v trirazredno, in da se plača 3. učitelja postavi na 400 gold. — Na dopis zaradi posojila iz deželnega ali normalno-šolskega zaklada, ki ga potrebuje občina Šmartinska pri Litiji za popraviljanje podrtih stropov šolske hiše, ki je bila še le pred 1 letom dodelana (1), se deželnemu šolskemu svetu odgovori, da je za tako posojilo treba dovoljenja deželnega zbora. — Omenilo se je, da vredništva tukajšnjih časnikov tudi zamorejo prejemati darove v podporo rodbin rezervistov in jih izročati deželnemu odboru.

(Zgubitki v bojih pri Varcar - Vakufu in Jajci 5. in 7. t. m. v Bosni). Padli so: Častnik Svoboda 10. lovskega batalijona, in nadčastnik Doksat 17. (baron Kuhnovega) pešpolka. — Ranjeni so: nadčastnik August Lange 10. lovskega batalijona, častnik batalijonski pobočnik Ambrožič, častnik Josip Černe in stotnik Kopriva, vsi trije 17. baron Kuhnovega pešpolka; pa častnika Josip Vrabl in Henrik Mozetič 53. pešpolka.

(Črnogorsko glavno mesto Cetinje) je te dni obiskal učitelj Linhart iz Ljubljane, ter je od onod 13. t. m. telegrafično pozdravil založnika Tagblattovega. Slišali smo, da je bil letos v Cetinji tudi kriški baron Apfalter, kateremu je knez poslal naproti 8 mož, da je varnejši popotoval. Znanje slovenskega jezika mu je pomagalo, da se je s tamošnjimi ljudmi prav lahko razumel. Tudi g. Linhart, ki je šel tje, za "einer Studienreise", kakor poroča "Tagblatt", se bode lahko prepričal, da znanje slovenskega jezika ni tako pod nič, kakor naši nasprotniki trdijo.

(Kočevski dekan g. J. Novak) v "Narodu" od 15. t. m. odgovarja na poslanico g. Alešovca. Mi bi se za ta odgovor ne zmenili, če bi mu ne bila pritaknjena opomba, da ga "Slovenec" ni hotel sprejeti tudi za plačilo ne. G. Novak je poslalvi dotični odgovor g. K. pisal: Vem da Vam je za resnico, toraj prosim pridenjani odgovor v Vašem cenjenem listu natisniti blagovoliti. Če so za to kski stroški, Vam jih bom hvaležno povrnil. Ravno zato, ker je vredništvu za resnico, omenjenega odgovora ni moglo sprejeti, ker ima razun odločne izjave g. Alešovca, da je on sam pisal dotični spis, v rokah še drug pismen dokaz, da se g. dekan glede g. Komljanca, kterege v odgovoru svojem vnovič dolži kot pisatelja, jako moti; poštenjaka pa in za blagor naroda slovenskega in mladeži njegove tolikanj vnetega moža, kakor je g. Komljanec, c. kr. katehet na gimnaziji kočevski, "Slovenec" noče ovajati ali sumničiti, če bi mu g. Novak za dotični spis prav hotel plačati sto forintov ali pa še več.

(Deželni predsednik vitez Kalina) se je 15. t. m. podal z okrajnim glavarjem Wurzbachom na Vrhniko, da si ogleda tamošnje pogorišče ter se osebno prepriča o revščini prizadetih prebivalcev.

(Po gorenjski železnici) šlo je na Šmarini dan okoli 500 ljudi iz Ljubljane v Lesce in podvzetnika g. usnjara Bernard in g. Förderl sta imela precejšen dobiček, ki bi bil pa gotovo še veliko večji, če bi se bile izdajale tudi karte za druge železniške postaje, kakor smo v "Slovencu" že večkrat obširneje omenjali.

Razne reči.

— Katoliško politično društvo v Konjicah ima jutri 18. t. m. ob priliki svoje obletnice občni zbor. Začetek ob 4. uri popoldne v nadžupnijski hiši. Vse ude vlnjudno vabi odbor.

— Toča je zadela velik del fare sv. Urbana nad Ptujem, zlasti Strmec, Loški vrh, Svetince, Desence in Juvanje, 30. pr. m. je potolkla tudi na Notranjskem, kjer so bile zadete vasi: Vrbov, Vrbiava, Jablanice in Trpčane.

— Za okrajni šolski svet krški sta bila 8. t. m. izvoljena Auerspergov višji gozdar Vencel Svoboda iz Čateža pa Martin Hočevnar iz Krškega. "Tagblatt" se raduje nad to volitvijo, ker sta imenovana krepka podpornika nemško liberalne stranke, dasi je eden česke, eden pa čiste slovenske krvi.

— Razstava poljedelskih pridelkov v Celju se bo gotovo vršila 5., 6. in 7. okt. in sicer v nekdanji Lasnikovi tovarni za usnje poleg cerkve sv. Maksimilijana. Slovenski in nemški načrt se je začel razpošiljati.

— Premiranje konj z državnimi premijami bo 12. sept. v Ptuju, 14. sept. v Ljutomeru in 5. okt. v Celju. Za ptujski okraj je odločenih 240 gl. za Ljutomerki 340 gl. in za celjski 280.

— Zabavnik "Deutscher Haus-schatz" prišel je že na svetlo 16. snopič, ki obsega: Der Väter Schuld. Roman von Alfred Hugo (Fortsetzung). — Ein Flug in die Crnagora. Von August Schels. — Die Jungfrau von Orleans. Nach der Geschichte und in Rücksicht auf die Dichtung Schiller's. Von Dr. Stelzer (Schluss). — Die Fackelsuche in Oberschlesien. Von Posthumus Freiherrn von L. — Der Stein der Weisen der Neuzeit. Von Klee. — Die Wurmlinger Kapelle. Von Dr. Th. Zingeler. — Das Mikrophon. — Berliner Chronik. Von Dr. X. — Die Insel Cypern. — Der Schmetterling. Gedicht von Bruder Robert. — Allerlei. — Podobe pa so: Im Vorzimmer des Arztes. Gemalt von F. Hiddemann. — Die Insel Maria dello Scarpello und San Giorgio in den Boche die Cattaro, von den Höhen oberhalb Cattaro's aus gesehen. Gezeichnet von Riou. — Eine Thüringerin. Gemalt von Prof. Dr. O. Heyden. — Ansicht der Stadt Cattaro. Gezeichnet von Sorrieu. — Montenegroische Typen. Originalzeichnung von Franc Zverina. — Mit Einbusse entkommen. Gemalt von G. Süs. — Cetinje, die Hauptstadt von Montenegro. Nach einer Photographie. — Das Kloster Cetinje. Nach einer Photographie. — 4 Illustrationen vom Mikrophon. — Vsako leto izide 18 snopičev, t. j. vsake tri tedne eden po 24 kr. in se zamore naročiti ali naravnost po pošti pri založniku Fr. Pustetu v

Ratisbonu, ali pa v knjigarnah, ktere vse sprejemajo naročnino.

— Pridiga preč. g. Kosarja pri razkritju Slomšekovega spominka prišla je ravno kar tudi v slovenskem jeziku na svetlo in se dobiva po 10 kr. v knjigarni O. Klerr-ove vdove v Ljubljani pred škofljo. Kdor pošlje 12 kr. (morda v pismenih markah) pošlje se mu pod zavitkom naravnost po pošti.

— Letošnje knjige družbe sv. Mohorja se bodo začele skoraj razpošiljati. Če se bodo nekoliko zakasnile, naj čd. društveniki vedó, da je za to društvo toliko vneti g. Šimon Janežič, tajnik družbe sv. Mohorja, moral tudi odriniti v Bosno. Toraj odboru sedaj enega važnega uda manjka. Vrh tega ima društveni odbor uravnanje nove društvene hiše na skrbi. V kratkem se začne tiskarnica v svojo novo hišo seliti, o kateri bodo društveniki več zvedeli iz letošnjega društvenega koledarja. Ona je v takšem oddelku mesta, kjer bo od leta do leta večji ceno imela. Okoli društvene hiše bodo v kratkem vsa poslopja ponovljena.

Eksekutivne dražbe.

17. avgusta: 3. Eržen od sv. Duha v Loki. 2. Pugel s Podgore, 3. Strah z Ilave gore, 2. Hočevnar iz Zagorice, 2. Modic od sv. Gregorja. 1. Klančar z Vrba, 3. Žgajnar z Dedne vasi, vsi v Laščah. 3. Ahlin iz Boštanj, 3. Roznik in 2. Sitar iz Stožice, 2. Kregar iz Dragomera, 2. Kerne iz Suše, 2. Hočevnar s Pijave gorice, 2. Peternel iz Žleba, 2. Perko iz Velke Ilave gore, 2. Primic iz Grosuplja 2. Drglin iz Lanišča, 1. Primic iz Iške vasi, vsi v Ljubljani. 2. Opeka iz Dolejnevasi, 2. Žnidaršič iz Vlaka, 2. Lenasi iz Planine, 2. Jerina iz Gorenje vasi, 2. Lenasi iz Spodnjega Logatca vsi v Logatcu. 2. Verviščar iz Gabrova v Metliki. 1. Mikolič iz Grdega dola v Ribnici.

19. avgusta: 2. Oberhauserjeva grajšč. Oberkerkerstei, 2. Götzlnove (Leop.) reči oba v Ljubljani. 3. Strobel iz Stange, v Litiji. 3. Kolenc iz Cerovca, 3. Struna iz Dolenjega Suhadola oba v Novem mestu. 2. Zalaznik iz Cirkovske vasi v Logatcu. 2. Pajk iz Fužin v Žužemberku.

Na prodaj je, ali v najem se daje posestvo

blizu Novega mesta, na veliki cesti v Metliki in Karlovec,

pri katerem je 9 oralov njiv, 3 orale travnikov, 6 oralov gojzda, in 1 oral vinograda. Poslopja so jako primerna in v najbolšem stanu, ter pristujejo za poletno prebivališče kakšne gospode, ali za gostilno in kupčijo z vinom ali domačimi pridelki.

Natančneje se izve pri vredništvu "Slovenca" v Ljubljani pismeno ali ustmeno. (1)

Žitne cene preteklega tedna.

Za tiste, katerim nova mera in vaga še ni gladka, pristavili smo, koliko bi reči veljale po stari meri. 1 hektoliter znaša 3²⁶/₁₀₀ mernikov.

Reči	V Ljubljani		V Novem mestu		V Kranji		V Sodražici		V Mariboru		V Ptuju		V Ormužu		V Celovcu		V Zagrebu	
	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenice (hektoliter)	6	68	10	24	8	44	10	43	8	60	8	30	8	90	9	46	8	90
(mernik)	2	65	3	12	2	60	3	20	2	66	2	57	2	73	2	72	2	73
Reži (hektoliter)	4	72	7	—	4	88	—	—	6	—	6	—	6	50	5	86	7	—
(mernik)	1	45	2	15	1	52	—	—	1	88	1	85	2	—	1	80	2	—
Jočmena (hektoliter)	4	5	6	50	4	55	5	86	6	20	5	—	5	40	6	72	5	20
(mernik)	1	25	2	—	1	35	1	90	1	90	1	46	1	55	2	7	1	36
Ajde (hektoliter)	5	50	6	16	5	76	60	50	6	—	6	40	4	17	5	78	6	70
(mernik)	1	70	1	83	1	78	2	—	1	85	1	97	1	26	1	86	2	6
Prosa (hektoliter)	5	83	6	50	6	50	6	20	6	—	5	20	7	80	4	46	8	60
(mernik)	1	80	2	—	2	—	1	90	1	85	1	52	2	40	1	36	2	66
Turšice (hektoliter)	5	83	7	48	7	60	6	50	5	90	6	—	6	60	5	97	6	40
(mernik)	1	80	2	24	2	35	2	20	1	52	1	85	2	53	1	84	1	97
Ovsa (hektoliter)	3	25	3	57	3	40	4	24	3	30	3	30	3	25	3	97	4	—
(mernik)	1	5	1	10	1	5	1	30	1	—	1	—	1	—	1	21	1	22